

Překonávat překážky – bojovat společně!

Přezkoumání »Transboundary Parliamentary
Networking Conference among Severní Čechy (CZ),
Dolny Śląsk (PL) and Sachsen (DE)«
26. listopadu 2016

DIE LINKE.
Fraktion im Sächsischen Landtag

Obsah

Předmluva	3
„Budoucnost veřejné hromadné dopravy v česko-polsko-saském trojmezí“	5
„Pro a proti labským jezům“	8
„Větrná energie v Sasku jako alternativní zdroj“ a „problémy se smogem v městských oblastech“	10
„Možnosti přeshraničního solidárního boje proti drogové kriminalitě“	13
„Obchod s lidmi a nucená prostituce v česko-sasko-polském trojmezí“	17
„Azylová a migrační politika a problémy pravicového populismu a extremismu“	22

Otisk

budka: leden 2017
vydavatel: Fraktion DIE LINKE im Sächsischen Landtag
V.i.S.d.P.: Marcel Braumann
kryt obrázek: © apinan - Fotolia.com

Fraktion DIE LINKE im Sächsischen Landtag

Bernhard-von-Lindenau-Platz 1, 01067 Dresden
telefon: 0351 493-5800, Telefax: 0351 493-5460
E-Mail: linksfraktion@slt.sachsen.de, <http://linksfraktion-sachsen.de>

*Tato publikace je určena pro informační účely a měl by ve volební kampani
nejsou použity pro strany reklamy.*

Předmluva

Vážení čtenáři, vážené čtenářky,

na pozvání frakce Die Linke Saského zemského sněmu se konala 26. listopadu 2016 v Žitavě přeshraniční parlamentní kontaktní konference (TPNC), která měla sloužit jako setkání parlamentních skupin z Polska, České republiky a Německa. Pozváni byli strany a politikové z příhraničních regionů Dolního Slezska, Severních Čech a Saska s cílem diskutovat a nacházet společnou řeč v přeshraničních problémových oblastech.

Cílem bylo rozšiřování spolupráce progresivních parlamentních a neparlamentních politických sil. Jednalo se o první konferenci, na níž se setkaly strany RAZEM, Zelení (Dolní Slezsko), Změna pro Liberecký kraj, KSČM (severní Čechy) a Die Linke (Sasko). Hlavními tématy konference byla ochrana životního prostředí, dopravní a bezpečnostní politika a politika rovnosti pohlaví.

O tématech konference, na kterých se strany dohodly v předstihu, se diskutovalo ve dvou různých formátech. Simultánně tlumočené panely se zaměřily na specifické přeshraniční otázky. Na jejich začátku nabídli zástupci a zástupkyně jednotlivých regionů své pohledy a stanoviska. Poté následovala moderovaná diskuze, v níž se účastníci pokoušeli identifikovat přeshraniční problémy. Vedle toho probíhaly paralelně v angličtině workshopy ke zvláštním problémům v regionech. Tyto sloužily jako platforma k výměně informací a jako inspirace pro politickou práci jednotlivých sil.

Konference, již se zúčastnilo 48 osob, byla zahájena pozdravy od Jana Korytáře (Změna), Macieje Jabłońskiho (RAZEM) a Jerzyho Niczyoruka (Zieloni). Zdůraznili, že je důležité propojení progresivních a levicových sil zvláště v době, kdy v Evropě posiluje extrémní pravice. Vyslovili přání, aby tato mezinárodní konference posloužila k výměně zkušeností a přispěla k přeshraniční spolupráci progresivních sil.

V současné době je Evropská unie kvůli obrovskému tlaku zprava v téměř všech evropských zemích před obrovskými výzvami, které mohou být překonány jen silnou levicí, která se bude pravidelně setkávat, strategicky se rozhodovat a jednat. Sociální Evropa je možná pouze v případě, že Merkelová, Schäuble a Juncker budou přinuceni opustit svůj kurz neoliberální politiky sociálních škrťů, politiky působící krizi eura a plány uskutečnit dohody TTIP a CETA. Musí

konečně nastat změna, která zastaví růst sociálních nerovností, jejichž růst byl dosud stále podporován. Cílem zůstává spolupráce na vytváření sociální Evropy!

Rico Gebhardt

předseda poslanecké frakce

Anja Klotzbücher

mluvčí pro evropskou politiku

„Budoucnost veřejné hromadné dopravy v česko-polsko-saském trojmezí“

pohled ze Saska

První prezentace byla o budoucnosti dopravy v trojmezí a připravil ji Marco Böhme, člen Saského zemského sněmu a mluvčí frakce Die Linke v oblasti ochrany klimatu, energetiky a mobility). Vzhledem k tomu, že onemocněl, přednesl přednášku Eric Friedrich.

Přednáška přinesla nejprve přehled o struktuře veřejné dopravy v Sasku. Tato je rozdělena do pěti dopravních svazů a pěti účelových svazů. Účelové svazy spravují celkovou veřejnou dopravu, vytvářejí jízdní řády a spravují dopravní prostředky. Dopravní svazy odpovídají za vytváření tarifů. V Sasku je železniční veřejná doprava ze 70 procent financována státem, v dalších případech např. veřejné dopravy ve městech, činí státní podpora pouze 30 procent. K tomuto enormnímu rozdílu v nákladech dochází proto, že pro železniční dopravu existují poplatky za trasování nebo za stanice.

Při pohledu na saskou dopravní síť se ukazuje, že se koncentruje především na velká města. Při pohledu na pohraniční regiony je patrné, že zde jsou sítě poměrně špatně financovány a v dalších desetiletích hrozí, že bude veřejná doprava přesunuta z ekologické a uživatelsky příjemné železnice do autobusů. Několik málo železničních přechodů přes hranice nedokáže z německé strany konkurovat motorizované individuální dopravě.

Zemský dopravní plán Sasko před několika lety zjistil, že od otevření národních pracovních trhů pro občany EU roste od roku 2011 potřeba mobility, jak v dopravě za prací, tak v dopravě ve volném čase. Jako reakce se staví další silnice a dálnice, zatímco nabídka veřejné dopravy zůstává omezená. Úřady to odůvodňují nízkou poptávkou (toto ale není podle zemského dopravního plánu pravda) a upouštějí od investic do přeshraniční sítě veřejné dopravy. Z tohoto začarovaného kruhu profituje především osobní automobilová doprava, která takto získává na atraktivitě.

Pohled z Dolního Slezska

Navazující přednášku „Budoucnosti veřejné dopravy v trojmezí“ přednesl Dr. Konrad Rychlewski z polské strany RAZEM. V dolním Slezsku existuje podobná situace jako v Sasku. Neexistuje zde prakticky žádná podpora osobní automobilové dopravy, kromě toho bylo v posledních letech zrušeno asi dvacet procent železničních tratí. Proti tomu stojí tvorba silniční sítě s více než 3000 kilometry. Počet registrovaných automobilů vzrostl v Polsku ze 4,8 milionů v roce 1989 na 18-20 milionů v roce 2016. Plánem vlády je podle Rychlewského další podpora automobilové dopravy. Do roku 2030 má být na 4000 kilometrů opravených silnic pouze 100 kilometrů obnovených železničních tratí. RAZEM požaduje zlepšení polské železniční sítě. To znamená především vlaky, které dosud nepředstavují atraktivní alternativu k osobním automobilům. Dále strana požaduje redukci nákladů na ekologickou veřejnou dopravu. Kromě toho RAZEM usiluje, aby provozovatelé železniční dopravy museli platit pouze skutečné náklady používání kolejí. V současné době musí provozovatelé platit všechny náklady, nezávisle na tom, nakolik je která trať využívána.

Pohled ze severních Čech

Nakonec následovaly příspěvky ze severních Čech od Jana Zemana a Miroslava Hudce. Podle Zemana je prioritou české strany bohužel stavba dálnic, vzdušná a vodní doprava. Modernizace tratí a jejich opravy začaly znovu probíhat v posledních deseti letech a postupně se o ni stále více usiluje. Podstatný problém je v severních Čechách v plánování staveb. Přitom se méně zohledňuje jejich potřebnost a více zájmy svazů lobbyistů.

Následně uvedl Miroslav Hudec, že české silnice nejsou koncipovány pro současné množství automobilů. Bylo by možno ušetřit miliardové opravy, kdyby byla doprava přeložena na koleje. Proto je třeba zvýšit atraktivitu kolejové přepravy. Hlavním problémem je rychlost spojení. Pokud trvá cesta osobním automobilem hodinu, je nutno počítat s hodinou a půl při použití veřejné dopravy. Při dopravě s přestupy se rychlost spojení veřejnou dopravou dále zpomaluje. Především kvůli úspoře času používá mnoho lidí auto místo železnice. K tomu se druží další problém veřejné dopravy: Cena jízdy je okamžitě vidět při koupi jízdenky, zatímco automobil má mnohé náklady neviditelné při jednotlivé jízdě. Tyto faktory vedou k tomu, že dnes jsou na rozdíl od minulosti vlaky často prázdné.

Diskuse

Diskutující se shodli, že všechny tři regiony mají podobné problémy. Potřeba investic je velmi vysoká. Stejně tak zazněly požadavky na zřízení bezplatné místní veřejné dopravy. V Česku existuje bezplatná veřejná doprava v několika menších městech, ale podpora silniční dopravy je i nadále prioritou. V Polsku mají místní hromadnou dopravu zdarma senioři nad 60 let a děti do šesti let a v současnosti se diskutuje o bezplatném používání pro studenty, což nalézá podporu. Myšlenka jednoznačně bezplatné veřejné dopravy je ale přijímána skepticky, neboť panují obavy, že by to vedlo k poklesu její kvality. Vysoká kvalita je totiž v soutěži s osobní automobilovou dopravou velmi důležitá. V Německu to platí především pro venkov, kde by měla být podpora veřejné dopravy pro žáky rozšířena i na další skupiny. Pochopitelně není představitelná všeobecně bezplatná veřejná doprava na venkově. Koncept bezplatné veřejné dopravy je v rámci Die Linke diskutován v městských oblastech (například v Lipsku).

V debatě o cenách dopravy bylo dále konstatováno, že sice existují výhodné nabídky skupinových jízdének na česko-polsko-saském trojmezí, nicméně chybí skutečně výhodné jízdné na jednotlivé jízdy, které by zvyšovaly atraktivitu místní dopravy. Místní veřejná doprava by měla být ve společné Evropě také evropským úkolem. Například by mohla být kvalita stejně jako slevy na cenách garantována také přeshraničně. Prvním krokem tímto směrem by mohly být jednotné tarifní zóny a s nimi spojená jednotná jízdenka na česko-polsko-saském trojmezí.

„Pro a proti labským jezům“

Pohled ze Saska

Druhý panel byl zahájen referátem Dr. Jany Pinky (členka Saského zemského sněmu, mluvčí pro dopravní politiku a zdrojové hospodářství frakce Die Linke). Nejprve představila technické detaily plánovaných jezů podobně jako očekávané náklady. S přihlédnutím k vývoji labské plavby poté upozornila, že mezi Českem a Německem existuje od roku 2006 dohoda o využívání lodní dopravy. Kromě toho míra polabské lodní dopravy klesá. Důvodem je, že nelze uskutečnit průběžné lodní spojení z důvodu silně kolísajícího stavu vody v létě. V následujících letech se má průměrný stav vody na Labi podle poznatků odborníků dále snižovat. Pro plavbu nutná hloubka 1,6 metrů (od Drážďan dolů po Labi) a 1.5 metrů (před Drážďanami) po celý rok, kdy není Labe zamrzlé, není již dlouho dosažitelná. Kromě toho má Labe nízké vodní odtoky a pohyblivé říční koryto. Není žádná jistota, že tento problém lze zvládnout zřízením nových jezů. V každém případě ale dojde tímto zásahem do krajinného charakteru česko-saského Švýcarska k ohrožení památky Unesco Polabské pískovcové skály. Kromě toho je nebezpečí ztráty rozmanitosti druhů živočichů v Labi, neboť zřízením jezů dojde ke snižování jejich šancí na přežití.

Pohle ze Severních Čech

Jako další referent vystoupil Lukáš Pařízek (KSČM) a Dr. Jan Bukovský ze Správy českých vodních cest. Pařízek zdůraznil, že Labe představuje pro Česko důležitou obchodní cestu a mělo by být v plné míře používáno jako hospodářská cesta, čemuž tak dosud není. Kvůli kolísajícím stavům vody, je Labe využitelné pro lodní dopravu v nejlepším případě 269 dní v roce. Kromě toho Labe teče v některých částech skrz masivní skalní oblasti. Na takovýchto místech není prohlubování Labe resp. stavba jezu možná. Sice i Pařízek uznává, že labské jezy způsobí významné ekologické problémy, např. možná vyženou labské Bobry (velký druh bobrů, který nestaví žádné hráze), nicméně je Labe jako obchodní cesta nutné. Jako alternativu k plánovaným jezům navrhuje Pařízek model bypass. Podle něj by byl vybudován vedle Labe další kanál se zdymadlem, který by umožnil objet úzká resp. mělká místa. Dva takovéto bypassy by mohly mít stejný efekt jako jezy. Toto by byla varianta nejen příznivější k životnímu prostředí, ale také levnější. Náklady by byly asi tři miliardy Euro, což by bylo méně než v případě jezů, které by stály asi deset miliard euro.

Dr. Bukovský vysvětlil nejprve motivy stavby jezů. Nejdůležitější cíl byl udržení Labe jako říční cesty. Vodní cesty představují bezpečný (nízká nehodovost) a levný způsob dopravy zboží a výrazně ulehčují silniční síti. Jedna dopravní loď nahradí 32 až 42 nákladních automobilů a je tedy ekologicky únosnější než silniční doprava. Kromě toho, je třeba zachovat poříční dopravní spojení, aby dále posilovala vnitřní ekonomiku země. Jezy by přinesly výhody nejen Česku, ale též Sasku. Stav vody v Labi by byl i na Saské straně vyrovnatelný pomocí jezů a přehrad. Jako alternativa k jezům byly už zkoušeny lodě s nízkým ponorem, které se ale ukázaly být ekonomicky nerealistické. Ekologické problémy Dr. Bukovský nevidí. Udržení druhů ryb by mělo být dosaženo pomocí rybních přechodů, kromě toho by měly být zavedeny další kompenzační opatření a rekultivace přírody.

Diskuse

Nejprve se diskuse týkala vodních cest. Místo vodních cesty by měla být přednostně budována železnice, která by umožnila vytvoření více dopravních cest. Říční doprava, ačkoli její objem v západní Evropě narůstá, nemůže nahradit chybějící kapacity železniční přepravy. Přesun na silnici a přeprava nákladními automobily je nepřijatelná z ekologických důvodů, stejně jako s přihlédnutím na vzrůstající hluk obtěžující místní obyvatele. S přihlédnutím k faktorům jako je hospodárnost, sociální otázky a ekologie je třeba konstatovat, že jen asi jedno procento dopravy v ČR tvoří doprava poříční. Enormní zásah do České krajiny se dá jen obtížně odůvodnit hospodářskou nutností. Na polské straně jsou podobné zkušenosti s vodními cestami na Odře. I zde hraje v hodnocení hospodářského využití Odry hlavní roli ekonomika. Na konci převládá názor, že levicová perspektiva preferuje železniční přepravu.

„Větrná energie v Sasku jako alternativní zdroj“ a „problémy se smogem v městských oblastech“

Pohled ze Saska

Björn Reichel (spolupracovník Anji Klotzbücher, zastupující Marco Böhmeho) představil téma prosazování větrné energie při zapojení místních správ a občanů. Referoval o cílech a opatřeních pro posílení obnovitelné energie v Sasku, zejména větrné energie. Mělo by být usilováno o decentralizovaný energetický přechod s demokratickou participací zezdola, aby bylo zásobování energií zajišťováno ze 100 procent z obnovitelných zdrojů, zejména větrné energie. Jako základ slouží zákon o obnovitelných energiích, který vstoupil v platnost v roce 2000. V roce 2015 pokrývali výrobci obnovitelné energie okolo 30 procent národní potřeby energie, při tom byl podíl větrné energie okolo 12 procent. V roce 2016 iniciovala spolková vláda změnu zákona o obnovitelných energiích. Podle Reichela novela zdržuje expanzi větrných zařízení natolik, že si je sotva kdo může dovolit. Především jejich malí provozovatelé nedokážou za stavu finanční nejistoty dále expandovat či investovat. Zákon o obnovitelných energiích povede k celkovému zpomalení výstavby obnovitelných energií a usnadňuje expanzi velkých firem v tomto odvětví. Demokratická spoluúčasť občanů jím bude oslabena.

Právní opatření spolkové vlády jsou špatným signálem pro prosazování obnovitelné energie, nicméně Státní energetická politika v Sasku je ještě horší. Hlavním zájmem zemské vlády je těžba uhlí. Ačkoli je konec fosilních energií v dohlednu a dohoda o klimatu z Paříže předpokládá konec fosilní energie nejpozději do roku 2050, trvá saská zemská vláda na těžbě uhlí v Lužici a okolních regionech. Proto v Sasku rozvoj obnovitelných energií stagnuje. Pouze 20 procent Saské spotřeby energií je pokryto obnovitelnými zdroji, v roce 2015 bylo instalováno pouze 30 větrných elektráren. Tímto leží Sasko pod spolkovým průměrem. Zemská vláda nemá žádné cíle v této oblasti a silně omezuje expanzi větrné energie v regionálních plánovacích procesech. Strach z negativních následků na životní prostředí a zdraví obyvatel vede v obcích k protestům proti další výstavbě větrných elektráren. Zemská vláda využívá tyto protesty k ospravedlnění svého odporu proti těmto energiím.

Die Linke podporuje procesy transformace k obnovitelné energii, mimo jiné z důvodu vytváření pracovních míst v oblasti obnovitelné energie. Změna energií je také sociální výzva. Díky možnosti demokratické účasti v procesu přechodu

na obnovitelné energie by měla být zvýšena jejich akceptace mezi obyvateli. Je třeba vysvětlovat kritickou situaci a obracet pozornost k budoucímu vývoji klimatu, životního prostředí a ekonomiky. To také znamená zapojovat obyvatele do tohoto procesu. Pouze pokud se lidé podílejí na rozhodnutí a mají právo o nich diskutovat, je možno dosáhnout jejich souhlasu s výstavbou větrných elektráren v jejich obcích. Kromě toho by měli finančně profitovat z těchto zdrojů energie i místní obyvatelé.

Z tohoto důvodu navrhuje frakce Die Linke v Saském zemském sněmu zákon o podílu obyvatel a místních úřadů na výstavbě větrných elektráren. Podnikatelé by podle něj museli místním obyvatelům a úřadům nabídnout podíl ze zisku na větrných elektrárnách. Tak by mohli lidé profitovat ze získávání větrné energie ve svých obcích. Celkově neexistuje mnoho možností posilovat výrobu obnovitelné energie na úrovni spolkových zemí, protože je míra expanze této energie omezena zmíněným rozhodnutím spolkové vlády. Zemská vláda může nicméně podporovat místní energetické inovace, například samozásobování, nebo může přijímat opatření ke zvýšení akceptace přechodu na obnovitelné zdroje. O toto usiluje frakce Die Linke.

Pohled z Dolního Slezska

Ústředním bodem přednášky Joanny Lebidzińskiej (polština Zelení, Patia Ziloni) „Využití uhlí a smog v dolním Slezsku a dopady na sousední země“ byla smogová situace v regionu Wrocław. Aby dokázala tento problém přehledně představit, použila jako zdroj www.windytv.com. Emise CO₂ v tomto regionu vyplývají ze zdejšího využívání hnědého uhlí. Smog ve městě Wrocław pochází také ze spalovacích motorů v městské dopravě. Lebidzińska poukázala na z toho vyplývající poškození zdraví obyvatel, např. vzrůstající počet rakovinových onemocnění. Řada úmrtí na jihu Polska je zapříčiněna znečištěním ovzduší. V Krakově byl nedávno poprvé v dějinách města vyhlášen smogový poplach a úřady nabízely řidičům osobních automobilů bezplatné využívání veřejné dopravy. Tento případ byl prvním v celém Polsku. Ačkoli byl iniciován evropský program opuštění topení na uhlí, dosud nebyl dostatečně propagován. V Polsku navíc neexistují normovaná kamna, kvůli čemuž nebyla míra vypouštěných škodlivin snižována pomocí ekologických norem. Soukromé domácnosti získávají své teplo v 70 procentech případů z uhlí a jen ve 13,5 procentech případů z plynu.

První reakce úřadů pocházejí z Krakova, kde bylo rozhodnuto redukovat do roku 2020 podíl kotlů na uhlí. K tomu je třeba ale vytvořit pobídky (např. finanční).

Ani novostavby nezaručují snížení počtu kotlů na uhlí. Monopolisté působící v oblasti plynového topení, resp. plynovodů znemožňují jejich široké zavádění. Dosavadní program transformace kotlů na uhlí, projekt Kafka, má být zrušen. Tento program nebyl nikdy příliš známý a byl proto vládou považován za neefektivní. S ním spojenou podporu z EU polská vláda nevyužívala. V městských obytných domech je obtížné nalézt společnou platformu přátelskou k životnímu prostředí. Důvodem může být, že některé byty náleží soukromým a jiné veřejným vlastníkům, ale celý dům musí uzavřít společnou dohodu o využívání energií.

Maciej Słobodzian (Razem) hovořil o tématu „Neexistující využívání proudu/energie kvůli inkompatibilitě místních energetických sítí.“ Česko má také podpůrný program k transformaci využívání uhlí. Země může profitovat z německé výroby elektřiny a jeho dopravy do Rakouska. K tomu je ale potřeba změnit zákon na odpovídající rovině a také přestavět síť energie.

„Možnosti přeshraničního solidárního boje proti drogové kriminalitě“

Input Sachsen

Pohled ze Saska

Třetí panel byl zahájen Enrico Stangem (člen saského zemského sněmu, mluvčí frakce Die Linke pro bezpečnost). Referát Dr. Ivana Langera z Liberce byl bohužel krátce předtím odřeknut.

Stange začal svou přednášku definicemi „přeshraniční kriminality“ a „drogové kriminality“. Podle dohody Organizace spojených národů (článek 3, odstavec 2) má trestný čin přeshraniční charakter pokud

- a) je spáchán ve více než v jedné zemi
- b) je spáchán v jedné zemi, ale jeho příprava, plánování, vedení nebo kontrola probíhá v jiné zemi
- c) je spáchán v jedné zemi, ale podílí se na něm organizovaná kriminální skupina, která působí ve více než jedné zemi
- d) je spáchán v jedné zemi, ale má významné dopady v jiné zemi.

K přeshraničně organizované kriminalitě přispívá razantní vývoj v oblasti Kyberzločinu, který výrazně zvětšuje prostor a oblasti deliktů.

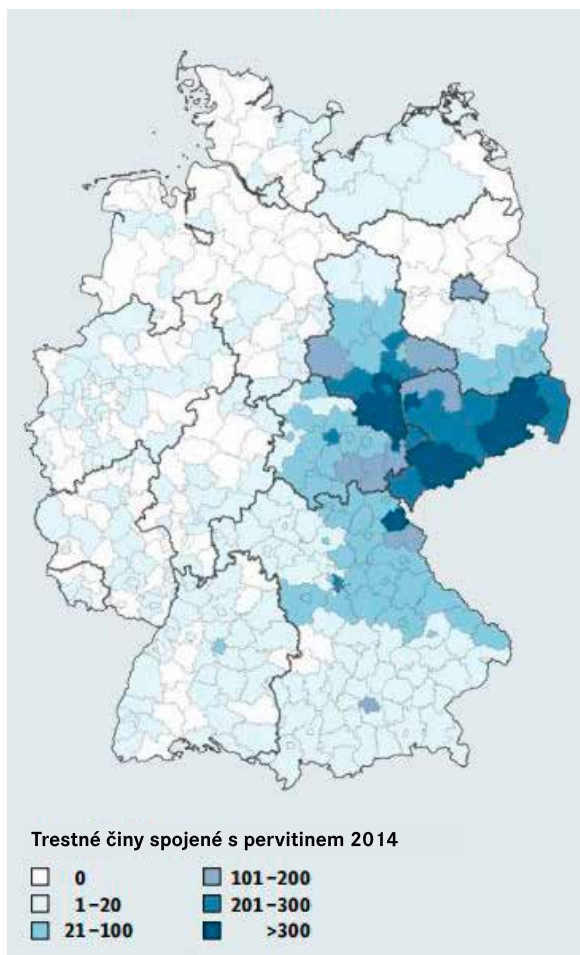
„Drogová kriminalita“ se podle definice Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost dá rozdělit do čtyř kategorií.

- psychofarmakologicky podmíněné trestné činy (trestné činy, které byly spáchány pod vlivem psychoaktivních substancí, následkem akutního nebo chronického konzumu)
- trestné činy spáchané z hospodářských důvodů (trestné činy, pomocí kterých jsou získávány drogy nebo peníze ke koupi drog)
- systémově podmíněné trestné činy (trestné činy, které byly spáchány v rámci ilegálního obchodu s drogami a které jsou spojeny s obchodem s drogami a konzumem drog.
- porušení zákonů proti drogám (trestné činy, které se obracejí proti drogovému zákonodárství a dalšími s tím spojenými zákony, (např. držení drogy, aniž by byla konzumována pozn. překl.).

Přeshraniční drogová kriminalita má rozsáhlé spektrum, od výroby a obchodu, přes konsum a obstarávání či přechovávání.

Následně se Stange věnoval přeshraniční kriminalitě mezi Českem a Německem. Přehled trestných činů ve spojitosti s drogou Pervitin v roce 2014 ukazuje, že k nim dochází především v přeshraničním prostoru.

Geografické rozložení trestných činů spojených s Pervitinem (2014)

Zdroj: BKA Bundeslagebild
Rauschgift 2014

V boji proti drogové kriminalitě je důležité, že se jedná o delikt, který je nutno aktivně odhalovat (tzv. delikt kontroly). Méně vyšetřování znamená i méně odhalených trestných činů. Příležitostné velké kontroly na hranicích nejsou podle Stangeho žádnou náhradou k pravidelné přítomnosti hlídek, kterých ovšem kvůli propouštění u policie silně ubylo.

Pokud si klademe otázku, zda by bylo řešením zavedení pohraničních kontrol a konec Schengenu, je podle Stangeho odpověď jednoznačně negativní, neboť by se jim zločinci dokázali účinně vyhýbat. Účinnější by byly cílené, na zkušenostech založené a pravidelné kontroly ze strany policie a přirozeně také silnější přeshraniční spolupráce policie ve formě společných hlídek a jazykových kurzů. V roce 2015 se konalo celkem 246 společných česko-německých hlídek, v první polovině roku 2013 103. V letech 2013 až 2015 absolvovalo 72 saských policistů polský jazykový kurz a 26 jazykový kurz český.

Stange se také vyslovil pro větší důraz na kriminálně policejní boj proti organizovanému zločinu a ne na kontrolu malé kriminality v pouličním obchodě. K tomu by ale bylo třeba posílení zemského kriminálního úřadu. V roce 2006 tam bylo 54 pracovníků pro oblast organizované kriminality, v roce 2014 bylo o deset míst méně.

V roce 2012 probíhalo vyšetřování dvaceti případů, v roce 2013 ji bylo 23, v roce 2014 osmnáct. Vládní odborná komise, která se zabývá policejním personálem, doporučuje, aby na každém případě pracovalo pět osob. To znamená, že v roce 2014 by mělo u policie pracovat 90, a nikoli pouze 44 pracovníků.

Jako příklad nekoncepčního postupu uvádí Stange výsledek hloubkové kontroly na území Lipska 16.10.2012. Zdroj ukazuje, že toto nasazení nepřineslo žádné relevantní úspěchy. Zajištění byli především malí prodejci a drogově závislí.

počet	Trestný čin			
21	Nelegální držení drog			
	Konopí	pervitin	speed	marihuana
	menší množství	menší množství	menší množství	menší množství
3	Ilegální držení zbraní			
3	Krádež			
1	Urážka			
1	Porušení povinného pojištění			

*Zdroj:
Drs 6/275*

Je důležité chápat represí pouze jako jednu část boje proti drogové kriminalitě. Prevence, terapie, poradenství a medicínská asistence musí mít stejný význam. Prevence drog je nejen úkolem policie. Je vyžadována zejména školami. Situace v policejním personálu je ale nedostačující a stagnuje.

Cíl leží podle Stangeho v přeshraničním spojování. Musí jít o to, rozvíjet přeshraniční perspektivu ve vztahu k sociální prevenci a otázkám kooperace.

„Obchod s lidmi a nucená prostituce v česko-sasko-polském trojmezí“

Pohled ze Saska

Panel, který probíhal v angličtině, byl zahájen saským poslancem Enrico Stangem, mluvčím frakce Die Linke pro bezpečnost, rétorickou otázkou: Proč jsou problémy obchodu s lidmi a nucené prostituce důležité zejména v přeshraniční perspektivě? Odpověď: V rámci evropské integrace a vstupem Polska a České republiky do Schengenské dohody se výrazně rozšířily možnosti volného pohybu zboží a lidí. S tisíci lidmi usilujícími o azyl se výrazně zvýšil počet lidí, kteří každodenně volně překračují hranice v rámci EU. Z tohoto důvodu je třeba vycházet z dramatického nárůstu obchodu s lidmi. Zřetelně existuje mnohostranné spojení mezi imigrací a obchodem s lidmi. Například jsou známy případy sexuálního zneužívání samostatně cestujících žen a dívek.

Také teroristické hrozby, které jsou spojovány s uprchlíky a ilegálně převáděnými osobami změnilly bezpečnostní situaci a subjektivní vnímání bezpečnosti v členských zemích EU. Evropská unie se pokouší odpovědět novým politickým a právním konceptem, např. bezpečnostní agendou resp. agendou pro migraci předloženou na počátku roku 2015. Obě iniciativy předpokládají další posilování „pevnosti Evropa“. Konservativní a pravicově radikální hnutí surfují na této vlně nejistoty. Proti těmto tendencím je třeba navrhnout alternativní, komplexnější, humánnější, solidárnější a více integrující přístup.

Část 1: Komplexita fenoménu ochodu s lidmi

V první části uvedl Stange své myšlenky k hlavním formám obchodu s lidmi, jeho propojení s organizovanou zločinností, přeshraničním aspektům a jejich dopadu na bezpečnostní politiku a práci bezpečnostních a soudních orgánů. Ve svém vystoupení zaměřeném na Sasko a přeshraniční aspekty se zabýval zejména hodnocením debaty expertů na setkání evropských kriminologů European Society of Criminology v září 2016 v Münsteru. Zde se debatovalo o důležitých vývojových trendech v závažné zločinnosti, které existují i v Sasku, stejně jako o možnostech boje s ní.

Je třeba vycházet z toho, že základní formy obchodu s lidmi se objevují společně s ilegálním pašováním uprchlíků a v souvislosti s prostitucí a sexuálním zneužíváním dětí. Často souvisí s kriminálním donucováním páchat krádeže, vloupání, kapesní krádeže, nucené sňatky, práci na černo, obchod s drogami, nebo pašování teroristů. Také se nesmí podceňovat další jevy, které jsou sice přibližně známé veřejnosti, ale o jejich konkrétním rozšíření se toho mnoho neví. V jedné nedávno uveřejněné polské studii uvedlo jedno či dvě procenta dotazovaných, že oni sami, nebo někdo z jejich okolí se stal obětí obchodu s orgány. Také jsou známy případy odnošení plodu za peníze (surrogacy), prodej oplodnitelných lidských vajíček, nebo ilegální adopce dětí. Obchod s lidmi je ilegálním způsobem vytváření zisku pomocí prodeje lidí i lidských orgánů.

Souvislost s organizovanou kriminalitou a jejími dalšími formami, ke které dochází v přeshraničních sítích je zřejmá. S obchodem s lidmi je spojený obchod s lehkými zbraněmi nebo drogami, nebo jejich náhražkami. Tyto sítě provozují také obchod s drogami, praní peněz, a kyberzločiny. Zejména internet (darknet, bitcoin apod.) je využíván kriminálními skupinami ke komunikaci a organizaci kriminálních obchodů stále více přeshraničním způsobem. Zvláštní role kriminality na internetu (internetový marketing, sociální sítě) bude v budoucnu zejména ve vztahu k obchodu s lidmi nabývat na důležitosti, což bude představovat výzvu pro přeshraniční vyšetřování.

Dalším problémem je propojení obchodu s lidmi s korupcí, jelikož tento obchod není dlouhodobě proveditelný bez kontaktu s legálními strukturami společnosti. V rámci vyšetřování tzv. „Saského bláta“ (případ organizace prostituce nezletilých v Lipsku roku 1993, v němž byli pravděpodobně zapleteni i vysocí představitelé státních orgánů pozn. překl.) byla objevena celá řada souvislostí v této spolkové zemi. Je třeba zdůraznit, že uprchlíci bývají často zneužíváni k pašování drog, což je následně kriminalizuje.

Ve vztahu k přeshraničnímu charakteru obchodu s lidmi mezi Polskem, Českou republikou a Saskem Stange upozornil, že až sem zasahuje tranzitní zóna ilegálního obchodu a pašování z jižní Evropy a dalších zemí až po Afganistan. Proto musí být obchod s lidmi a s ním spojené formy závažné kriminality posuzovány přeshraničně. Pokud vycházíme ze stávající situace (která zde může být představena jen zjednodušeně), nabízejí se různé perspektivy v rámci kterých je nutno posuzovat politická rozhodnutí ke kontrole zločinnosti, zákonodárství, používání práva policejními a bezpečnostními orgány, stejně jako justici a veřejné projednávání (médiá). Při tom je nutno konstatovat, že agenda 2030 Organizace spojených národů [Sustainable Development Goals 2030 (SDGs)]

pokládá boj s obchodem s lidmi, za jeden z indikátorů pomoci kterých bude měřena míra rozvoje zemí. Jestliže jsou plány EU k zákonodárství v roce 2017 (viz každoroční plán evropské komise) zacílené na posilování vnitřní bezpečnosti členských zemí a tím na potlačování obchodu s lidmi, klade v koncepci vnitřní i vnější bezpečnosti důraz spíše na restriktivní praxi vycházející z koncepce tzv. pevnosti Evropa. Národní i regionální parlamenty s pravomocí schvalovat zákony se mohou v rámci svého podílu na zákonodárství EU pokoušet tomuto vývoji odporovat a nabízet alternativy.

Ve vztahu k tomuto je důležité, že na regionální úrovni nejsou vždy k dispozici detailní znalosti obchodu s lidmi a boje s ním. Jako důležité se jeví další vzdělávání v oblasti bezpečnostních a soudních úřadů. Zejména existuje málo informací o rozsahu a struktuře obchodu s lidmi v pohraničních regionech Saska, Polska a České republiky a byla by vhodná podpora vzniku kriminologických studií. Jestliže nejsou struktury organizované kriminality a mafie viditelné, nesmí nás to svádět k tomu je podceňovat. Existují signály, že občas chybí politická vůle rozhodně bojovat s obchodem s lidmi a rozkrývat možná spojení ke korupčním strukturám v hospodářství a státní správě. Navíc by mělo být tematizováno nakořím veřejnost a média věnují zobrazování obchodu s lidmi a přeshraniční organizované kriminalitě potřebnou pozornost. Podle Stangeho, není možné, aby byla přítomnost těžkých kriminálních hrozeb považována za něco „normálního“ a veřejnost si na ně zvykala.

Z prezentace bylo zřejmé, že se v obchodu s lidmi nejednalo o výlučně kriminální fenomén. Skutečné úspěchy při jeho potlačování ve smyslu strategie udržitelnosti Organizace spojených národů se dají očekávat, jen pokud budou uskutečňovány komplexní strategie prevence a boje. To ale vyžaduje podle Stangeho přeshraniční strukturální spojení bezpečnostních a soudních orgánů stejně jako struktur občanské společnosti v České republice, Polsku a Sasku. Další velké téma, jemuž musí být věnováno více pozornosti je ochrana obětí a naplňování odpovídajících právních předpisů EU.

Část 2: Situace v Sasku

Různé poslanecké frakce v Saském zemském sněmu se v minulosti pokoušely získat od zemské vlády informace k rozsahu a struktuře organizované kriminality. To je nutná podmínka k tomu, aby bylo možné přijímat fundovaná politická rozhodnutí k veřejné bezpečnosti včetně prevence a potírání obchodu s lidmi, nucené prostituce a dalších forem organizované kriminality.

Zemská vláda ovšem, jak se zdá, není schopna nebo ochotna poskytnout dostatečný přehled situace obchodu s lidmi. Např. ze 100 otázek v rámci dotazování o prostituci ze strany frakce Spojenectví 90/Zelení zůstalo 38 nezodpovězeno nebo bylo zodpovězeno jen nedostatečně. Zemská vláda nezná ani přibližný počet prostitutek v Sasku, ani jeho vývoj v posledních letech, ani neví, kolik existuje veřejných domů, bytů a dalších míst využívaných k prostituci.

Stange dodal, že zemská vláda, jak je patrné z jejího dotazování Zelenými, nejenže ví jen velmi málo o prostituci, ale nemá ani žádnou strategii boje proti ní. V sedmi centrálních oblastech zmiňovaných v dotazování zemská vláda přiznala, že nepodnikla žádná odpovídající opatření. Také dnes nemá zemská vláda plány zřídit sociální nabídky nebo poradenská místa pro prostitutky.

Podle sdělení zemské vlády nemají prostitutky bez znalosti němčiny možnost konzultací ve zdravotních zařízeních a k dispozici nejsou ani informační materiály v jiných jazycích. Stangeho proto nepřekvapuje, že v Sasku neexistují poradenská centra pomáhající s odchodem z prostituce. Podle Stangeho nevyžaduje žádnou velkou fantazii, abychom poznali, že podmínky k obchodu s lidmi v oblasti prostituce nejsou v daných podmínkách omezovány.

Část 3: Závěry

Stange shrnul čtyři hlavní úkoly v této oblasti. Zaprvé se musí alternativní a levicoví aktéři a síly v oblastech pohraničních regionů dále spojovat na základě zde diskutovaných otázek, aby problémy obchodu s lidmi a nucené prostituce dostaly do veřejného vnímání. Za druhé je třeba více znalostí a analýz těchto fenoménů. Za třetí je třeba vyvinout na základě těchto znalostí strategii boje proti obchodu s lidmi. Za čtvrté je třeba se přeshraničně zabývat existencí sítí korupce a propojení úřadů s organizovanou zločinností.

Diskuse

V diskusi si účastníci vyměňovali poznatky, jak se ve svých zemích pokoušeli získat informace o tomto tématu a na jaké problémy při tom naráželi. Diskutující konstatovali, že prostituce není všude považována za problém. Např. polská vláda se nestarala, co se stane s migranty po jejich příchodu z Ukrajiny a dalších východních oblastí. Následkem toho přibýval počet veřejných domů na každém rohu a s nimi spjatá kriminalita. Účastníci byli jednotní v tom, že potenciální

partneři budou moci lépe spolupracovat, pokud budou prohlubovat vzájemné kontakty.

Kritizováno bylo, že v boji proti drogové kriminalitě se polské orgány trestního řízení pohybují mezi bezstarostností a restriktivním přístupem. Jeden účastník z Wroclawi se tázal, zda liberalizace české drogové politiky měla následky v pohraniční oblasti. Na to odpověděl Stange, že v Německu jsou sice příhraniční oblasti místem působení spolkové policie a jen oblasti dále od hranice jsou v působení zemské policie, ale není mu znám nějaký vliv české liberalizační politiky. Na otázku z Čech, jaké jsou nejdůležitější diskuse o drogové politice v rámci strany Die Linke, odpověděl Stange, že jde o kulturní otázku: Jakým způsobem budeme postupovat v případě snahy jedinců opatřit si drogu. Konzumace drog je silně stigmatizována a jsou s ní částečně spojené různé mýty, základním směrem je ale dekriminlizace konzumu drog. Další otázka z Wroclawi se týkala pervitinu (crystal). Stange upozornil na stále rostoucí počty případů jejího užívání ve všech sociálních vrstvách. Obzvláště problematický je stále klesající věk první konzumace drogy, který je v současnosti jedenáct let. Tento problém narůstá. Tato informace navazovala na otázku z Polska: Existují informační programy v médiích resp. školách k tématu drog, nebo jsou tyto informace získávány dětmi jen pomocí přátel resp. dealerů: Podle Stangeho tyto programy sice existují, ale jsou špatně financovány. Práce streetworkerů a sociálních pracovníků je dlouhodobě podfinancována. Zde je potřeba více aktivit na parlamentní úrovni.

„Azylová a migrační politika a problémy pravicového populismu a extremismu“

Pohled ze Saska

Poslední část konference byla zahájena referátem o asylu a migraci v Německu a zvláště v Sasku předneseným Juliane Nagel (členka saského zemského sněmu, mluvčí Levicové frakce pro uprchlickou a migrační politiku). Nejprve seznámila posluchače s právním a historickým vývojem azylového zákona. Asyl jako základní právo byl přijat v roce 1949 do německé ústavy. V roce 1982 byl na základě rostoucího množství žádostí o azyl schválen ve spolkové republice zákon o žádání o azyl, který zaváděl určité restriktce, například zákaz práce nebo povinnost zdržovat se na určitém místě. Následkem války v Jugoslávii došlo na počátku devadesátých let k dalšímu nárůstu počtu žadatelů o azyl v Německu. V Hoyerswerdě v roce 1991 a v Rostocku-Lichtenhagenu v roce 1992 došlo v této době k neznámějším pogromům. Také na základě těchto násilných činů byly zahájeny politické diskuse o základním právu na azyl a následně, v roce 1993 k jeho faktickému zrušení Spolkovým sněmem. V roce 2014 byl zákon o azylu liberalizován a restriktce odbourány, např. povinnost zdržovat se na jednom místě byla ohraničena na tři měsíce. Naopak některé země, které byly až dosud považovány za nebezpečné, byly převedeny do kategorie bezpečné země, což následně umožnilo vracet tam migranty z Německa (příkladem je Bosna nebo Srbsko). Následkem vzrůstajících počtů žadatelů o azyl od roku 2014 dochází stále znovu k propukání násilí v Německu a zejména v Sasku. V této spolkové zemi existuje propojování neonacistů a „občanů naplněných starostmi“ např. při demonstracích PEGIDA nebo při blokáдах ubytoven azylantů. Rasistické útoky cílí v Sasku nejen na uprchlíky, ale i na levici, jak na mimoparlamentní organizace, tak na poslance a jejich kanceláře.

Pohled z Dolního Slezska

Krzystof Jarzab (Zelení) hovořil o extrémní pravici a její narůstající popularitě ve Wroclawi. Pouze čtyři roky z minulých 26 let pravice v tomto městě nevládla. Toto přineslo vysokou míru popularity pravicových osobností a jejich postojů. V posledních letech je patrný problém vzrůstu různých extremistických násilných činů. Jejich příkladem jsou velké demonstrace proti komunistům a migrantům, veřejné spálení židovské loutky extrémně pravicovou skupinou. až po fyzické

útoky na názorové oponenty a cizince. Tyto pravicové skupiny měly jako své centrum především místní fotbalový klub Śląsk Wrocław. Ultrascéna v tomto prostředí převládá a prosazuje svou nenávistnou ideologii i na stadiónech. Jedna studie z let 2011 až 2015 doložila, že Wrocław byla v počtu pravicových útoků na třetím místě v celém Polsku. Tento trend během let dále narůstá. Tyto jevy jsou také výsledkem skutečnosti, že město Wrocław a okolní obce po mnoho let ignorovaly problémy s ultrapravicovými skupinami a mlčky jim přihlížely. Teprve nyní začíná město první kampaň v boji proti extrémní pravici.

Pohled ze Severních Čech

Petr Winter ze skupiny Libereds seznámil posluchače s problémy s pravicově-populistickými stranami v regionu. Při posledních regionálních volbách byla koalice populistických stran Strana přímé demokracie (SPD) a Strana práv občanů (SPO) úspěšná v deseti regionech a získala křesla ve zdejších zastupitelstvech. Dohromady získaly extrémně pravicové strany na Liberecku 10 tisíc hlasů, což znamenalo okolo deseti procent. Zejména SPD prezentovala v televizi a na veřejných shromážděních svou rasistickou ideologii, podle níž je každá migrace ilegální a musí být zakázána. Problémy s rasizmem a anticiganizem nejsou nové. V tomto legislativním období například zazněly protiromské výroky od ministra vnitra za ČSSD nebo ministra financí za ANO. Je skutečností, že představitelé místní zprávy často přispívají k rasismu, např. před nedávnem se starosta Chrastavy, jednoho z měst regionu Liberec, radoval z vítězství Donalda Trumpa v prezidentských volbách a zdůraznil při tom své rasistické postoje vůči migrantům. Také Petr Černý, kandidát strany Nový směr v těchto regionálních volbách zaujímal rasistické postoje. Problém s rasismem není jen napravo, ale jde napříč společností. Např. i představitelé KSČM přebírají antiimigrační rétoriku pravicově extrémních stran.

Ačkoli jsou tyto výroky početné, chybí dosud extrémní pravici v Česku silná vůdčí osobnost. V současnosti proto existuje mnoho menších skupin, které jsou aktivní také v příhraničních regionech a jsou dobře propojeny s německou neonacistickou scénou. Neonacisté v Libereckém kraji jsou silně propojeni s prostředím fotbalových fanoušků a občas se jedná o profesionální vojáky české armády. Celkově jsou ale neonacisté v Libereckém kraji spíše rozdrobení. Zdejší neonacistickou scénou představuje řada malých a navzájem nezávisle působících skupin.

DIE LINKE.

Fraktion im Sächsischen Landtag

www.linksfraktion-sachsen.de